

Autistické poruchy

**MUDr. Jana Schmidtová
Psychiatrická ambulance Praha
ADITEA Centrum osobního rozvoje**

AUTISTICKÉ PORUCHY

- **Dětský autismus** F 84.0
 - Atypický autismus F 84.1
 - Rettův syndrom F84.2
 - **Aspergerův syndrom** F84.5
-
- Jiná dezintegrační porucha v dětství F 84.3
 - Hyperaktivní porucha sdružená s mentální retardací a stereotypními pohyby F 84.4

AUTISTICKÉ PORUCHY

- Patří mezi pervazivní vývojové poruchy
 - **Pervazivní** = všepronikající
 - Autistické poruchy se vyskytují v MNK 10 až od roku **1993**, předtím byly řazeny mezi jiné poruchy nesprávně
-
- Nejzávažnějším problémem je časné **rozpoznání postižených dětí** a jejich nasměrování k diagnostice a odborné pomoci

Etiologie autismu

- Nepochybný podíl **dědičnosti** 12-15 genů
- Genetické vady, metabolické poruchy
- Diagnostikujeme na základně přítomnosti typické skupiny symptomů
- U každého jedince se autistické postižení projevuje **zcela specifickým způsobem** (různá kombinace autistických symptomů)
- Neexistuje laboratorní test

DĚTSKÝ AUTISMUS

- Nejčastěji je pojen s **mentální retardací** až ve **75 %**
- Pokud se vyskytuje mentální postižení často je spojeno s **epilepsií**,
- někdy i s dalšími **smyslovými vadami**
- Hyperaktivitou - **ADHD**
- Orthopedickými vadami
- Motorickou neobratností

Aspergerův syndrom

- **A. Nepřítomnost** klinicky významného celkového **opoždění** mluveného nebo receptivního **jazyka nebo kognitivního vývoje**. Diagnóza vyžaduje, aby dítě užívalo jednotlivá slova kolem věku 2 let, nebo dříve.
- **B. Přítomnost** kvalitativního **narušení vzájemné sociální interakce**. Kvalitativní abnormality v reciproční sociální interakci se projevují nejméně ve dvou ze čtyř následujících oblastí

Aspergerův syndrom

- neschopnost přiměřeně užívat **pohledu z očí do očí**, výrazu tváře, postoje těla a gest k sociální interakci
- **neschopnost rozvíjet vztahy s vrstevníky**, které se týkají vzájemného sdílení zájmů, aktivit a emocí
- nedostatek **sociálně emoční reciprocity**, což se projevuje narušenou reakcí na emoce jiných lidí
nedostatečné **přizpůsobování chování sociálnímu kontextu**
- slabá integrace sociální, emočního a komunikativního chování.
- **chybí spontánní snaha** o zábavu, zájmy nebo aktivity s jinými lidmi

Aspergerův syndrom

- **Problémové chování a agresivita (PCH)** je přítomno u části dětí s AS
- **Problémové chování** u jedinců s AS je klinicky závažnější, pokud **současně** jsou přítomny **projevy ADHD**
- V adolescenci se objevují někdy **ojedinělé psychotické symptomy, paranoidní percepce**, které imponují jako porucha SCH okruhu. /traumatické zkušenosti /

Autismus - deficit ve třech základních oblastech

- Oblast **sociálních** dovedností
 - Oblast **komunikace** - verbální
- neverbální
 - Oblast představivosti, zahrnující omezené zájmy, **zvláštnosti ve hře**
-
- Většinou se vyskytuje opožděný vývoj řeči, někdy i motoriky.

Diagnostika autismu

- Diagnostiku provádí
- **dětský psychiatr, klinický psycholog** se znalostí problematiky autistických poruch - problémem je málo odborníků erudovaných v této oblasti

Speciální diagnostika

- **CARS** 13 položek posuzovaných oblastí přesnější pro diagnostiku Dětského autismu v nižším věku přesnější než ve vyšším věku dítěte
- **ADI-R** 4 hodinové strukturované interview s rodičem
- **ADOS** herní diagnostika dítěte

CARS - Vztah k lidem

- Sledujeme oční kontakt dítěte při komunikaci s ostatními (dívá se do očí, podívá se krátce, nepodívá se)
- Dítě nereaguje na osoby v místnosti, je rezervované, aby se přilákala pozornost dítěte je třeba vytrvalé působení
- Dítě nejeví zájem co osoba v místnosti dělá, jakoby si její přítomnost neuvědomovalo...

CARS - Nápodoba - imitace

- Dítě napodobuje, téměř kdykoliv je k tomu vyzváno
- Je třeba velké vytrvalosti aby dítě imitovalo jednoduché zvuky, tleskání
- Dítě nenapodobuje, nebo velmi zřídka zvuky, slova , pohyby

Emocionální reakce

- V chování dítěte se mohou objevit emocionální reakce které neodpovídají podnětu
- Emocionální reakce, které jsou vzhledem k podnětu nepatřičné
pitvoření
uchechtávání bez příčiny

Motorika

- Motorická neobratnost v jemné a hrubé motorice, repetitivní chování
- Zvláštní pohyby prstů
- Autoagresivní chování (bouchání hlavou do zdi, kousání se)
- Agresivní chování (kousání, štípání, bouchání)
- Kolébání, točení se, chůze po špičkách

Užívání předmětů, hra

- Dítě jeví menší zájem o hračky, může si hrát nepatřičným způsobem – ocucávání, bouchání s hračkami předměty
- Zaměření na nepodstatnou část hračky, opakovaně pohybuje určitou částí předmětu či hračky
- Zvláštní utkvělost v zájmech – zájem o dopravní značky, záchody, technické věci

Adaptace na změny

- Dítě se brání změnám v navyklé rutině, snaží se pokračovat ve své činnosti
- Trvá na uspořádání nábytku, stejné trasy do školy
- Objeví-li se nečekaná změna reaguje nelibostí, agresí, úzkostně – agresivními rapti

Zraková reakce

- Dítěti se musí čas od času připomínat aby se dívalo na předmět se kterým pracuje
- Zírání do prázdna, vyhýbání se pohledu do očí jiných lidí
- Pozorování z neobvyklých úhlů, dávání předmětů blízko k očím

Sluchová reakce

- Dítě mohou vyděsit i běžné každodenní zvuky.
 - Na některé zvuky nereaguje na jiné reaguje nepřiměřeně
 - Zakrývání si uší rukama, nebo raptus
-
- Přecitlivělost může být na hlasité zvuky, štěkot, pláč, cinkání příborů, zvuky přístrojů (mixer ,vysavač, vrtačka)

Čich, chut', hmat

- Dítě nadměrně prozkoumává předměty smysly
- Je zaujato očicháváním, ohmatáváním, ochutnáváním předmětů nebo lidí.
- Tato činnost nemá charakter prozkoumávání nového předmětu, ale jde o vyvolání určitého příjemného pocitu u dítěte
- Dítě nereaguje, nebo nadměrně silně na bolestivé podněty

Verbální komunikace

- Řeč je opožděná (ale nemusí)
- Zvláštnosti v řeči – echolálie, nesprávné používání zájmen, neologismy
- Opakování vět z televize, frází z reklam, předpovědi počasí
- V řeči převládá jedno oblíbené téma
- Opakované otázky i když zná odpověď

Neverbální komunikace

- Dítě není schopno vyjádřit své přání a potřeby neverbálně – gestem nebo mimikou
- Není schopno porozumět neverbální komunikaci jiných
- Ukazování na předmět

Další abnormality

- Hyperaktivita
- Úroveň a konzistence intelektových fcí
nerovnoměrný profil rozumových schopností
- Někdy velmi neobvyklé schopnosti, zvláštní
smysl pro práci s čísly, hudební nadání...

Děkuji Vám za pozornost

